

Jak wesprzeć językowy rozwój
ucznia w codziennym życiu?

Zdolność posługiwania się językiem to ogromne osiągnięcie ludzi!

Za pomocą symboli językowych:

- porozumiewamy się,
- opisujemy świat,
- rozwiązujemy problemy - język to narzędzie myślenia,
- przypominamy sobie i antycypujemy (myślimy o przyszłości),
- kontrolujemy nasze emocje.

Jakie kompetencje muszą zdobyć dzieci, by swobodnie posługiwać się językiem ojczystym?

Komponenty językowe

- Prozodia
- Fonologia
- Morfologia
- Leksyka
- Składnia
- Pragmatyka

Czynniki rozwoju językowego

1. Wewnętrzny mechanizm przyswajania języka

Mechanizm, za pomocą którego dzieci rozpoczynają konstruowanie gramatyki języka pierwszego na podstawie słyszanych wypowiedzi.

2. Środowisko

Ważne!

Rozwój poznawczy dziecka oraz rozwój językowy dziecka są ze sobą ściśle związane.

Ale także!

Rozwój językowy koreluje z rozwojem motorycznym!

Fonologia- elementy

- System struktury dźwiękowej danego języka.
- Wiedza na temat dźwięków i reguł nimi rządzących (np. istnieją spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne b-p, z-s, d-t, g-k itd.
- Subtelne różnice dźwiękowe wpływają istotnie na znaczenie słów np.: **m**yc - **b**yc, **b**iec – **p**iec.

Fonologia- elementy

- Wiedza o tym, jakie w danym języku występują kombinacje dźwięków: np. w języku polskim może wystąpić kombinacja dźwięków **ść**, jak w słowie miło**ść** ale nie np. ale nie „jelesnadarojnije”.
- Sztuczne słowa „plabel” czy „seregropist” byłyby możliwe w języku niemieckim (Grimm 2012: 17)

Morfologia- elementy

Morfologia – fleksja i słowotwórstwo

liść - liście

biegać – bieganie

Handeln – Handlung

W j. polskim rzeczowniki mają liczbę, mogą być odmienione przez przypadek i mają swój rodzaj, natomiast **nie** istnieje rodzajnik określony czy nieokreślony:

ein Hund – der Hund.

Składnia – budowa zdania - elementy.

(Grimm 2012: 18)

Jak zgrupowane są słowa, by mogły utworzyć zdanie. Jakie są reguły tworzenia tych zdań.

- Das Buch Hans liest * → Książkę czyta Hans.
- Liebt Hans Ursula* → Hans liebt Ursula.

ale:

- Liebt Hans Ursula?

Słownictwo - znaczenie słów

dog, Hund, собака, pies

Kompetencja pragmatyczna

Umiejętność produkowania wypowiedzi stosownych do sytuacji.

W języku niemieckim:

- *Frau Nowak* – nie: *Frau Małgorzata*

Kompetencja pragmatyczna

1. Jak poprawnie wyrazić swoje intencje językowe

- *jak podziękować?*

Trzeba wiedzieć, w jakiej sytuacji wystarczy słowo „dziękuję”, a w jakiej musisz jeszcze dodać coś do swojej wypowiedzi.

- *jak się usprawiedliwia?*
- *jak się kogoś chwali?*

2. Umiejętności prowadzenia konwersacji - jak włączyć się w rozmowę?

Przykłady

W hotelu

Klient: *Czy mógłby Pan zamówić taksówkę?*

Pracownik recepcji: *Tak.*

Czy taka reakcja pracownika jest poprawna/wystarczająca?

W kiosku na dworcu

Sprzedawczyni: *10 zł 30 groszy.*

Podaję banknot.

Sprzedawczyni: *30 groszy.*

Czy taka reakcja pracownika jest poprawna/wystarczająca?

- *Zrób to.... Zrób to proszę Czy mogłabyś to zrobić?.....Czy mogłabyś to dla mnie zrobić?*

Kompetencja pragmatyczna

- Umiejętność włączania się w rozmowę: jak denerwuje nas, gdy ktoś nie zaczeka na tę minimalną przerwę, by włączyć się w tok wypowiedzi.

- Jeśli już wiemy, jakie części składowe stanowią o kompetencji językowej, to zastanówmy się, co możemy zrobić, by nasze dzieci lepiej mówiły w języku ojczystym i języku obcym.

Język ojczysty jest podstawą, na której rozwija się język obcy.

Jakie działania wspierają uczenie się języka ojczystego? **Duża rola rodziców i dziadków!**

Odpowiedni input językowy w dzieciństwie! (także ze strony dziadków!)

Kontakt wzrokowy!

Dzielenie pola uwagi (wspólne oglądanie książeczek, towarzyszenie dziecku, „pójście za dzieckiem“, omawianie obserwowanych obiektów)

Styl referencyjny!

Próbki mowy dzieci, które nie uzyskały bardzo dobrej kompetencji z języka polskiego (z rodzin bilingwalnych)

Dziewczynka w wieku 11 lat

- *jadłam ten mięsa*
- *wstawam o siódmej*
- *były koleżanka*
- *był północ wtedy*

Próbki mowy dzieci, które nie uzyskały idealnej kompetencji z języka polskiego (z rodzin dwujęzycznych)

Nastolatek:

Pandemia u nas jest tak, na początku było tak no trochę dziwne, potem te ludzie wszyscy było okej, dla nich jest gupio ale okej jest thak, a teraz już nich nie chce to i ja uważam, że bardzo dużo ludzi to już nie interesuje, które reguły tam są i oni robią co oni chcą, no. Szkoła też oczywiście nie jest taka dobrze jak bez, mój sport, wszystkie takie rzeczy zocjalne nie są takie noo...

Język używany w szkole

- bogatsze językowo struktury: *wskutek tego, podsumowując*
- długość zdań,
- zdania są często skończone, nie przerwane.
- słownictwo: dużo słownictwa fachowego
 - *warunki atmosferyczne*
 - *poszycie leśne*
 - *czułki*

Praca w grupach

Podsumowanie

- Każda osoba z najbliższego otoczenia dziecka ma duży wpływ na kształcenie jego umiejętności językowych, jednakże w pierwszym okresie jego życia ogromną rolę w tym zakresie spełniają rodzice oraz dziadkowie.
- Ważne są długie, spokojne rozmowy z dzieckiem, w których rodzice i dziadkowie opisują dziecku świat.
- Niezwykle ważne jest wspólne długie czytanie i oglądanie książek!
- W czasie dalszego rozwoju niezwykle ważną rolę spełniają w kształceniu językowym dziecka instytucje edukacyjne: przedszkola i szkoły, ze względu na użycie specyficznego (akademickiego) języka.